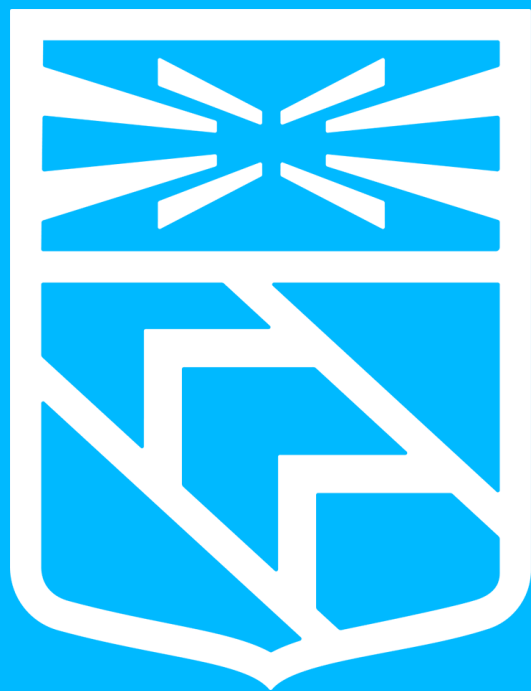

Årsberättelse 2024

Finskt förvaltningsområde
Trollhättans stad

Bakgrund

- I januari 2010 trädde lagen (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft.
- I januari 2012 blev Trollhättans stad, genom egen ansökan, ett finskt förvaltningsområde och har därmed ett särskilt ansvar utöver det ansvar som följer med minoritetslagstiftningen.
- Det utökade ansvaret innebär att kommunen är skyldiga att anordna förskola och äldreomsorg, helt eller till väsentlig del på finska om det finns önskemål om detta. Rätten till förskola på nationellt minoritetsspråk regleras även i skollagen och i den reviderade läroplanen för förskola från 1 juli 2019.
- Det innebär även att de personer som vill använda sitt minoritetsspråk i kontakten med kommunen och andra myndigheter har rätt att göra detta både muntligt och skriftligt.
- Kommunen ska även arbeta aktivt för att främja finsk kultur och språk, och säkerställa att denna kultur får plats och synlighet i samhället.

Historia

- Trollhättan har länge varit en stad som tagit emot människor från både när och fjärran. Under lång tid har angränsande län försett stadens fabriker och kontor med arbetskraft. En stor grupp inflyttare till Trollhättan var sverigefinnarna, som i huvudsak kom under 1950- till 1970-talet, ofta för att arbeta på SAAB. Som mest uppgick antalet Trollhättebor födda i Finland till cirka 3 800 personer (1974), och vid samma tidpunkt var omkring 1 200 av dessa anställda på SAAB.
- En del valde senare att återvända till Finland eller flytta vidare till andra delar av Sverige eller utomlands. Men enligt beräkningar har drygt 4 400 personer i Trollhättan idag finska rötter. Det innebär att de själva är födda i Finland, eller att minst en förälder eller far- eller morförälder har finsk bakgrund. Ofta talar man om andra- och tredje generationens invandrare, men i dag betraktas personer med sverigefinsk bakgrund vanligen som en del av den sverigefinska minoriteten.

Samordning

- Under 2024 har ett skifte skett i samordningsuppdraget för det finska förvaltningsområdet i Trollhättan. Tidigare var en person ansvarig för all samordning, men nu delas uppdraget mellan två personer. Båda samordnarna har finska rötter, varav en är finsktalande.
- Under året har samordnarna besökt samtliga föreningar och församlingar som är representerade i stadens Sverigefinska samråd. Dessa besök har varit viktiga för att stärka samarbetet och för att skapa en öppen dialog med de aktiva aktörerna inom det finska förvaltningsområdet. Samordnarna vill härmed uttrycka ett stort och varmt tack till alla föreningar och församlingar för deras inbjudningar och för det välkomnande mottagande som de har fått vid varje besök. Dessa möten har varit värdefulla för att förstå de lokala behoven och för att främja en fortsatt god samverkan.

Nätverk

- ▶ Det finns ett samordnarnätverk för de kommuner inom Västra Götaland som är finska förvaltningsområden (Göteborg, Borås, Skövde, Mariestad, Uddevalla och Trollhättan) samt Gislaved som träffas med viss regelbundenhet för utbyte av erfarenheter samt viss samordning av kulturarrangemang, utbildningar mm.
- ▶ Under 2024 genomförde Trollhättans samordnare en kartläggning över hur de olika kommunerna i nätverket arbetar med finskt förvaltningsområde med fokus på koordinatorskap, samråd, budget, kultur, information och nätverkande. Syftet var att få reda på hur uppdraget kring finskt förvaltningsområde hanteras i de olika kommunerna samt att dela goda exempel och lära av varandra.
- ▶ Det finns även ett politiskt nätverk där flera av kommunerna ovan deltar. Det politiska nätverket träffas 2 gånger per år och byter erfarenheter med varandra.

Samråd med minoriteten

Sverigefinskt samråd

- Samråd med minoriteten är en av hörnstenarna i Minoritetslagstiftningen.
- Det Sverigefinska samrådet i Trollhättan lyder organisatoriskt under kommunstyrelsen. Ordförande Sofia Lindholm är tillika ordförande i kommunstyrelsens utskott för Agenda 2030.
- Samrådet består av representanter för den politiska organisationen liksom företrädare för den sverigefinska minoriteten. Tjänstepersoner med samordnande funktion för det finska förvaltningsområdet deltar i samrådet och har även en sekreterarroll.
- I samrådet företräds den sverigefinska minoriteten av fem olika parter: Finska föreningen, Finska pensionärsföreningen "Ketterät", Svenska Kyrkans finskspråkiga församling (Lextorp), Finska pingstförsamlingen och Finlands honorärkonsul. Två representanter från varje förening och en från övriga parter kallas till regelbundna samråd kring frågor som rör minoriteten.
- Det har genomförts tre ordinarie samråd under 2024 samt ett öppet samråd där samtliga från minoriteten bjuds in. Sammanträdena har protokollförts, översatts till finska och publicerats på trollhattan.se

Öppet samråd

- En gång per år välkomnar Trollhättans stad alla kommuninvånare med finska rötter till ett öppet samråd med fokus på olika aktuella teman.
- Tisdagen den 17 september 2024 höll Trollhättans Stad ett öppet samrådsmöte med fokus på temat "Trygghet".
- Till mötet var kommunpolisen Johan Lindén inbjuden för att berätta hur det ligger till med tryggheten i staden.
- Trollhättans stads brottsförebyggande strateg Katarina Nyman deltog för att berätta om Trollhättans stads brottsförebyggande arbete.
- Deltagarna fick även höra stadens digitala samordnare Max Jönler Lundell berätta om nätverksbedrägerier och vad det är bra att tänka på för att skydda sig mot detta.
- Mötet gav även minoriteten en möjlighet att samtala med politiker och tjänstepersoner från kommunen.

Finsk språkservice

- Trollhättans Stad har under en lång tid tillhandahållit finsk språkservice som en viktig del av stödet till den sverigefinska minoriteten. Under de senaste åren har denna service erbjudits i stadshusets entréplan.
- Fram till 2023 fanns språkservicen tillgänglig två förmiddagar i veckan, men efter en dialog med minoriteten och en utvärdering av behovet koncentrerades servicen till en förmiddag i veckan, onsdagar kl. 8–12. Efter ett generationsskifte i augusti 2023 har en ny tvåspråkig samhällsvägledare fortsatt att erbjuda detta viktiga stöd.
- En återkommande önskan från den sverigefinska minoriteten är att öka tillgängligheten till finskspråkig service, särskilt via Kontaktcenter. Trots förhoppningar om att rekrytera finstalande personal har detta ännu inte uppnåtts. Automatiska telefontjänster har dock delvis översatts till finska, men behovet av en mänsklig, finstalande kontaktperson kvarstår och är av stor vikt för minoriteten.

Finsk språkservice

- ▶ Under 2024 har drygt 400 ärenden hanterats, vilket visar att språkservice fortsätter att vara en betydelsefull resurs.
- ▶ Ärendena varierar brett, många ärenden berör andra huvudmäns ansvarsområden såsom receptförnyelse, kontakter med vårdcentral och specialistsjukvård, men det kommer även ärenden som berör allt ifrån kommunala frågor till hjälp med digitala behov som Bank ID och digital TV/telefoni.
- ▶ Denna service stärker minoritetens möjligheter att navigera i samhället och säkerställer att de får rätt stöd oavsett vilken instans deras fråga tillhör.

Förskola

- ▶ I Trollhättan erbjuds förskola med finskspråkig personal vid förskolan Vällingklockan sedan 2015. De senaste åren har 0-2 barn per år deltagit i denna verksamhet.
- ▶ Varje år gör Utbildningsförvaltningen en kartläggning för att identifiera på vilka förskolor barn med finska som modersmål går, samt var förvaltningens finsktalande personalresurser finns. År 2024 fanns 15 finsktalande pedagoger på 10 olika förskolor inom Utbildningsförvaltningen. Det fanns 30 barn med finska som modersmål, varav 14 gick på en förskola där finsktalande pedagoger fanns.
- ▶ Barn med finska som modersmål som går på andra förskolor än Vällingklockan, erbjuds en ambulerande finsktalande pedagog som kommer till barnets förskola. Detta erbjudande nyttjades av vårdnadshavarna till knappt tio barn under senaste läsåret. Härutöver finns ett väl fungerande system med boklådor med böcker och tips på tvåspråkigt pedagogiskt material som används som stöd i förskolans undervisning och som kan lånas hem av vårdnadshavare. Verksamheterna bedrivs i nära samverkan med barnens föräldrar.

Äldreomsorg

- Trollhättans Stad har under lång tid arbetat aktivt för att tillgodose behoven hos den finskspråkiga befolkningen, särskilt inom äldreomsorgen. Genom att erbjuda äldreomsorg med finskspråkig personal har kommunen kunnat skapa en trygg och begriplig miljö för äldre som talar finska, vilket underlättar deras integration och välbefinnande.
- Boendet på den finska avdelningen på Lantmannavägen 96-98 erbjuder 8st platser. I dagsläget är det fullt och det bor ytterligare 2st finstalande personer i varsin lägenhet på avdelningen som ligger en våning ovanför den finska i huset.
- I den fasta personalgruppen som jobbar dag/kväll på avdelningen arbetar 6 undersköterskor/vårdbiträden som alla pratar finska. Under nattetid finns inte möjlighet att erbjuda finstalande personal alla nätter.
- Boendet anordnar aktiviteter anpassade för de individer som bor på avdelningen. Vissa på den finska avdelningen väljer även att delta i de "svenska" aktiviteterna som erbjuds i boendet.
- Gällande underhållning och andra större aktiviteter i boendet skulle det kunna finnas ett större utbud, då det idag är begränsat. Avdelningen firar Finlands självständighetsdag i december med ett stort kalas. Under resten av året genomförs aktiviteter som anpassas efter de boendes mående och intressen.

Mötesplatser

- ▶ Inom det förebyggande arbetet har staden också inrättat två viktiga mötesplatser som spelar en central roll för att skapa en social gemenskap för den finskspråkiga minoritetsbefolkningen. Dessa mötesplatser är Sinisiipi, som ligger vid Strömkarlen, samt Kruunu, som finns på Kronans Bibliotek. Båda platserna har blivit mycket populära och erbjuder en trygg miljö för social samvaro och aktivitet.
- ▶ Mötesplatserna är utformade för att ge deltagarna möjlighet att träffas och delta i olika kulturella och sociala aktiviteter som främjar gemenskap och välmående. Här erbjuds ett brett spektrum av aktiviteter, bland annat karaoke, dans, filmvisningar och trubadurframträdanden. Detta gör att deltagarna har en plats att både umgås och få utöva sina intressen, samtidigt som de bevarar och utvecklar sin finska kultur och identitet.
- ▶ Sinisiipi och Kruunu är således inte bara mötesplatser för äldre, utan också kulturella nav där människor får möjlighet att känna sig sedda och hörda. Genom dessa initiativ bidrar Trollhättans Stad till att stärka den finskspråkiga minoriteten och främja integration och gemenskap i kommunen.

Synliggörande av sverigefinsk kultur i Trollhättan

Film

- Under 2024 genomfördes totalt sex filmkvällar med finsk ny film i samarbete med Folkets Hus Kulturhuset. Dessa filmkvällar visade på ett starkt intresse för finsk kultur bland de boende och besökarna.
- Filmer som "Missilen", "Återliv" och "Spede" lockade mellan 30 och 48 deltagare per visning, vilket vittnar om ett aktivt och entusiastiskt deltagande.
- Det är tydligt att dessa kulturella evenemang har haft ett positivt genomslag och bidragit till att synliggöra den sverigefinska kulturen i Trollhättan.
- Minoriteten har uttryckt ett stort intresse för att sådana filmvisningar och kulturella aktiviteter ska fortsätta under 2025, och det finns förhoppningar om att utbudet av evenemang kan utökas.

Teater

- ▶ Finsk scenkonst fick uppmärksamhet genom teaterföreställningen "Siri på spänd lina", som genomfördes i samarbete med Trollhättans Riksteaterförening.
- ▶ Föreställningen, som blandade svenska och finska, berättade den gripande historien om Siri Hamaris liv som cirkusartist med finska rötter.
- ▶ Genom denna uppsättning knöts språk och kultur samman på ett sätt som både berörde och engagerade publiken, och skapade en unik kulturell upplevelse.
- ▶ Dessa aktiviteter understryker kulturens betydelse för revitaliseringen av det finska språket. Genom att skapa mötesplatser där både språk och kultur får utrymme att blomstra, stärks inte bara minoritetens identitet utan även relationen mellan minoritet och majoritet i Trollhättan. Aktiviteter av denna art spelar en central roll i att främja ömsesidig förståelse och respekt, och bidrar till en mer inkluderande och mångkulturell gemenskap

Jazz och finsk virtuositet

- ▶ Som resultat av ett samarbete mellan Folkets Hus Kulturhuset och Finskt förvaltningsområde gästades Trollhättans Jazz & Bluesfestival 2024 av Olli Soikkeli.
- ▶ Olli Soikkeli är en finsk jazzgitarrist känd för sitt virtuosa gitarrspel och sin förmåga att blanda traditionell jazz med nordiska influenser. Han är en framstående artist på den internationella jazzscenen och har spelat med flera erkända musiker. Soikkeli kombinerar teknisk skicklighet med en djup känslomässig uttrycksfullhet, vilket gör honom till en unik och uppskattad jazzmusiker.
- ▶ Musikarrangemanget hade ett rekordår 2024 med hela 400 besökare.

Seniormässan

En mötesplats för minoriteten

- Seniormässan 2024 i Trollhättan hölls den 1 oktober på Folkets Hus Kulturhuset och blev en stor succé. Evenemanget samlade ett 30-tal utställare som presenterade sina tjänster och aktiviteter för besökarna.
- Seniormässan blev en viktig plattform för den sverigefinska minoriteten. Föreningslivet representerades av Trollhättans finska förening och finska pensionärsföreningen Ketterät, som tillsammans med mötesplatsverksamheten informerade om finskspråkiga aktiviteter och mötesplatser. Besökarna fick chansen att lära sig om minoritetens rika kultur och verksamheter.

BARNKONSERT

med "katten" från Finland:
Pressan katti

3 juni klockan 14.00 Kulturhuset Kronan

Häng en stund med "katten" från Finland!
Sång och musik på svenska och finska för barn upp till 10 år.
Såpbubblor och ballonger!

Gratis inträde. Välkommen!

Arr: FFO Trollhättan i samarbete med Kulturhuset Kronan

Barnkultur

- En av årets satsningar inom barnkultur var besöket av den finska artisten Valto Savolainen.
- Valto höll den charmiga och fantasifulla barnföreställningen "*Miska – Pressan katti*" på Kronan Kulturhus i juni 2024.
- Som en utklädd katt underhöll han barnen med en härlig blandning av såpbubblor, ballongfigurer och sånger, vilket skapade en lekfull och interaktiv atmosfär.
- Trots ett något mindre deltagande än väntat, blev föreställningen ändå en uppskattad aktivitet. Ambitionen framöver är att fortsätta utveckla och erbjuda kultur för tvåspråkiga barn i Trollhättan. Genom att noggrant identifiera och nå rätt målgrupper är förhoppningen att framtida arrangemang ska locka ännu fler barn och familjer, och därmed främja en långsiktig engagemang i kulturprogrammet för barn med finska och tvåspråkiga bakgrunder.

Kultur och samverkan med biblioteken: Ett sverigefinskt perspektiv

- Under 2024 förstärktes den sverigefinska minoritetens närvaro i Trollhättans kulturella landskap genom en rad initiativ och samarbeten med stadsbiblioteken. Dessa insatser bidrog till att lyfta fram finskt språk och kultur samt skapa mötesplatser för minoriteten.

Lokal bokmässa med sverigefinsk representation

- För första gången arrangerade Stadsbiblioteket en lokal bokmässa där även den sverigefinska minoriteten var närvarande. Lokala sverigefinska författare deltog tillsammans med Trollhättans finska förening, som presenterade en bok med samlade akvareller och dikter – ett projekt som har fått stöd av Trollhättans finska förvaltningsområde. Att uppmärksamma detta evenemang i sociala medier bidrog till att synliggöra minoritetens litterära bidrag och kulturella uttryck.

Självständighetsfirande med litterärt fokus

- Den finska självständighetsdagen firades på Stadsbiblioteket med en föreläsning av den lokala författaren **Kaarina Lindell Lignell**, som berättade om sitt författarskap och hur hennes finska barndom påverkat skrivandet.
- Samarbetet med mötesplatser för seniorer och FFO skapade en minnesvärd stund där den finska identiteten och språket hamnade i fokus.

Språkvård och kultur på Mötesplats Kronan

- Biblioteket Kronan har utvecklat en tät samverkan med mötesplatsverksamheten för seniorer, särskilt genom den finskspråkiga mötesplatsen **Kruunu**.
- Varje tisdag förmiddag samlas deltagarna för att utforska det finska språket genom lekfulla aktiviteter som ordflätor, palindromer, frågesporter och gemensamma samtal.
- Mötesplatsen följer det finska kalenderåret och ger deltagarna möjlighet att både bibehålla och utveckla sin språkliga förmåga samtidigt som de fördjupar sin kunskap om finska traditioner.

Kielipalvelu toivottaa hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!

Tervetuloa asioimaan jälleen 08.01.2025 kello 8-12.

Kielipalvelu 0520-49 77 40. Osoite: Gärdhemsvägen 9.

Finsk språkservice önskar god jul och gott nytt år!

Välkommen åter 2025.01.08 klockan 8-12.

Telefon 0520-49 77 40. Adress: Gärdhemsvägen 9.

Kommunikation

- Som finskt förvaltningsområde har ambitionen under året varit att stärka kommunikationen för att öka synligheten och sprida kunskap om stadens arbete.
- Under året har olika digitala kanaler använts för att informera om förvaltningsområdet och olika aktiviteter kopplat till det. Trollhättans stads hemsida och sociala medier har varit centrala verktyg.
- Under året har samordnarna startat upp en egen Facebook-sida för finskt förvaltningsområde i Trollhättan. På sidan kommuniceras information om vad som är på gång på både finska och svenska.
- Viss annonsering har genomförts under året, bland annat i samband med det öppna samrådet, men inom det sverigefinska samrådet har det funnits en gemensam uppfattning om att inte avsätta för stora delar av budgeten till annonsering.

Ekonomi 2024

- Kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområden för finska erhåller årligen ett statsbidrag. Bidraget ska kompensera för de merkostnader som uppstår till följd av de skyldigheter som kommuner och regioner åläggs i minoritetslagstiftningen och som förvaltningsområde.
- Trollhättans Stad har för 2024 erhållit ett statsbidrag på 990 000 kr samt ett årligt anslag från kommunstyrelsen på 80 000 kr för samordningen.
- Bidraget för 2024 har bland annat använts till samordning av finskt förvaltningsområde, barnomsorg på finska, finska mötesplatser, kulturella aktiviteter, stöd till finska föreningsaktiviteter samt administrativa delar för att säkra tillgång till finskspråkig service inom kommunens verksamheter.

Utmaningar

- Den 12 december 2024 beslutade regeringen att minska statsbidraget för finskt förvaltningsområde med start från 1 januari 2025. Grundbeloppet för en kommun minskas därmed från 660 000 kronor till 565 000 kr per år vilket för Trollhättan, som erhåller 1,5 grundbelopp, inneburit en minskning från 990 000 kr till 847 500 kr, d.v.s. en minskning på totalt 142 500 kr per år. För 2025 kommer kommunstyrelsens utskott för Agenda 2030 täcka upp för minskningen av statsbidraget men till kommande budget 2026 kommer denna minskning behöva hanteras i budgetprocessen.
- Det finns flera utmaningar med att engagera de yngre generationerna inom den sverigefinska minoriteten. Detta blir särskilt tydligt när aktiviteter och evenemang riktas specifikt till unga, då deltagandet ofta är betydligt lägre.
- En annan utmaning är att möta den sverigefinska minoritetens önskemål om finskspråkig service via Kontaktcenter. Behovet av att rekrytera finstalande kontaktperson kvarstår.

